

Jogszabályi és támogatási aktualitások

Gál Péter

főosztályvezető

Agrárminisztérium, Borászati, Eredetvédelmi és Agrármarketing Főosztály

2023. december 14.

Ágazati együttműködés

Termelői Integrációs Szervezet (TISZ)

- Tárgyalási pozíció javítása, hiszen a TISZ a tagjai nevében tárgyal (de nem veszi meg a szőlőt)
- Intézményesített termelési és értékesítési együttműködés.
- Legalább 10 termelő által létrehozott egyesület, gazdasági társaság, **hegyközségi szekció**
- Hegyközségi szekció: már létező és működő hegyközségek szőlészeti vagy borászati szekciója is kérelmezheti TISZ-ként történő elismerését
- A borász TISZ-ek számára is könnyebb a megalakulás: a minimális méret immár földrajzi árujelzői alapon van meghatározva.

Együttműködés nélkül nem lesz rendes borár, nem lesz rendes szőlőár!

Magyarország szőlőtermelőinek többsége viszonylag kicsi és egymástól elkülönülten végzi tevékenységét. A gazdaságok termékeiket legtöbbször jóval jelentősebb piaci súllyal rendelkező vállalkozások számára egyedileg értékesítik. Ez a méretbeli különbség gyakran egyoldalú kiszolgáltatottságot jelent a gazdák számára a termékeik értékesítése érdekében folytatott tárgyalások során.

Az eladási lehetőségek erősítésének új eszközeként, az agrárminiszter elismeri azokat a termelői integrációs szervezeteket (TISZ), amelyek akkora tagsággal és termelési volumennel rendelkeznek, hogy eredményesen léphetnek fel a piaci alkufolyamatokban. **A TISZ anélkül tárgyalhat a kereskedőkkel vagy feldolgozókkal a termékek közös értékesítéséről vagy egységes árról, hogy az egyes termelők áruja a TISZ tulajdonába kerülne.** Az államilag elismert TISZ ráadásul felmentést kap egyes uniós szinten szabályozott versenyjogi előírások alól. A TISZ ezen felül segítséget nyújthat tagjainak a megtermelt áruk közös szállításában, tárolásában, raktározásában, de akár az ehhez kapcsolódó marketingben, minőségbiztosításban és informatikában is.

A 24/2020. (VI. 22.) AM rendelet (TISZ rendelet) legutóbbi módosítása az elmúlt időszak tapasztalatait felhasználva jelentősen megkönnyíti a szőlőtermelők TISZ-einek megalakulását. Ezt egyrészt a minimálisan elérendő méret csökkentésével érjük el, másrészt szőlőtermelők számára ezután nem szükséges új szervezetet létrehozni: a

már létező és működő hegyközségek szőlészeti szekciója is kérelmezheti a TISZ-ként történő elismerést.

A módosítás után a borász TISZ-ek számára is könnyebb a megalakulás. A minimális méretét a módosítás immár földrajzi árujelzői alapon határozza meg. Ezen kívül – hasonlóan a szőlészekhez – a borász TISZ is létre jöhet a hegyközség borász szekciójából. Ezáltal helyi szinten meghatározó kereskedelmi erővel rendelkező szervezetek jöhetnek létre, amelyek tevékenysége hozzájárul egy-egy borrégió, borvidék fejlődéséhez. Ehhez a borász TISZ-nek az adott borvidék vagy borrégió termelőivel összhangban kell működnie.

Versenyjogi kivétel (összehangolt magatartás, ártárgyalás)

Az államilag elismert TISZ felmentést kap egyes uniós szinten szabályozott versenyjogi előírások alól – például nem minősülnek kartellezésnek az ártárgyalásai

Kiterjesztés (regionális szinten, előállítás 2/3-a, termelők 50%-a)

A TISZ-en belül alkalmazott közös megállapodások, döntések vagy összehangolt magatartások kötelezővé tehetők az érintett régióban tevékenykedő egyéb termelőkre is, akik nem tagjai a TISZ-nek. A szabályokat a TISZ kérésére, és a szükséges feltételek teljesülése esetén az agrárminiszter terjesztheti ki.

Pénzügyi hozzájárulás

Ha a kiterjesztett intézkedés az ágazatban dolgozó szereplők gazdasági érdekeit általánosan szolgálja, akkor a TISZ-en kívüli szereplők is kötelezhetők arra, hogy a megvalósítás költségeit részben vagy egészben befizessék a szervezet számára. Így mindenki, aki élvez a kiterjesztett intézkedés előnyeit, viseli annak költségeit is

Érzékszervi minősítés és laborok

- Új borjogi szabályozás az érzékszervi vizsgálatokról:
 - Btv.: érzékszervi vizsgálat csak védett eredetű termékeknél kötelező + ahol Korm. rendelet előírja
 - BKr.: minden esetben kötelező az érzékszervi bírálat

- Új borjogi szabályozás a laborvizsgálatokról:
 - NÉBIH labor
 - vagy*
 - akkreditált **és** a NÉBIH által engedélyezett labor, OIV által meghatározott mérési módszerekkel

Borjelölés (tápérték, összetevők és DRS)

Új jelölési szabályok

- Új EU-s borjelölési szabályok: a palackon lévő címkén történő jelölés egy példán keresztül (régi/új)

1. Somló védett eredetű bor
2. 0,75 liter
3. 12 %vol
4. Magyar bor
5. Palackozta: XY Kft. (Soltvadkert, Magyarország)

6. Szulfitokat tartalmaz
7. L.ABCD

1. Somló védett eredetű bor
2. 0,75 liter
3. 12 %vol
4. Magyar bor
5. Palackozta: XY Kft. (Somlósárhely, Magyarország)
6. E 363 kJ/87 kcal (100 ml-ben) összetevők és tápérték:

7. Szulfitokat tartalmaz!
8. L.ABCD
9. (új) GTIN + vonalkód
10.

Az új EU-s borjelölési szabályokat nem kell alkalmazni a 2023.12.08 előtt elkészített borászati terméktételekre

A magyar hatóságok értelmezése szerint: az új jelölési szabályok szempontjából előállítottak tekintendő az borászati termék, amely (1) megfelel a 1308/2013/EU rendelet szerinti termékdefiníciónak, és (2) a forgalomba hozataláig termékkategóriája már nem változik meg

Ez a dia azt mutatja meg, hogy mit kell feltüntetni az adott bor kiserelésén található címkén. Az általános ismertetésnél látottakhoz hasonlóan itt is a bal oldalon a jelenlegi szabályok szerinti kötelező elemek vannak felsorolva, a jobb oldal pedig a decembertől hatályos állapotot mutatja. Pirossal vannak kiemelve az újdonságok

A jelölés elkészítésekor a következőket feltételeztük: - a terméken a borász a Somló oltalom alatt álló eredetmegjelölést szeretne volna feltüntetni, és a termék meg is felelt a Somló eredetmegjelölés termékleírásának- a terméket egy ütemben töltötték le, így a FHA is lehet tételazonosító- a terméket egy olyan borászat hozza forgalomba, amelyik évente több, mint 5000 palackot értékesít - az energiatartalmat a bor analitikája alapján számoltuk ki. Fontos: a QR-kód csak egy lehetséges megoldás, nem kötelező ezt alkalmazni. Az elektronikus címkéhez vezető útnak közvetlenül az adott borászati termékhez kapcsolódó (és csak ahhoz kapcsolódó) elektronikus jelölési

felülethez kell vezetnie. Ez nem tartalmazhat semmi más információt (pl. pincészet bemutatása, promóció stb.)

• Új EU-s borjelölési szabályok: elektronikus jelölés

▪Analitika:

- tényleges alkoholtartalom: 12 %vol
- cukortartalom: 4 g/l
- titrálható savtartalom: 6 g/l

▪Elvégzett (jelölést érintő) borászati eljárások:

- alkoholtartalomnövelés (mustjavítás): volt, répacukorral
- kénezés
- édesítés
- védőgázpalackozás

Átlagos tápérték 100 ml termékben	
Energia	363 kJ/ 87 kcal
Zsír	0 g
amelyből telített zsírsavak	0 g
Szénhidrát	0,4 g
amelyből cukrok	0,4 g
Fehérje	0,1 g
Só	0 g

AM-HNT-NÉBIH együttműködésben:

- térítésmentes
- automatikus
- nem kötelező megoldás az **elektronikus** jelölésre

Összetevők: szőlő, szacharóz. Tartósítószer és antioxidánsok: szulfitokat tartalmaz. Savasságot szabályozó anyagok: borkősavat és/vagy almasavat tartalmaz. Védőgázpalackozásban palackozva.

A magyar hatóságok értelmezése szerint: az új jelölési szabályok szempontjából előállítottak tekintendő az borászati termék, amely (1) megfelel a 1308/2013/EU rendelet szerinti termékdefiníciónak, és (2) a forgalomba hozataláig termékkategóriája már nem változik meg

Jelölés: mikortól alkalmazandó?

- Az új EU-s borjelölési szabályokat **nem kell alkalmazni** a 2023.12.08 előtt elkészített borászati terméktételekre
- A magyar hatóságok értelmezése szerint: az új jelölési szabályok szempontjából előállítottak tekintendő az borászati termék, amely (1) megfelel a 1308/2013/EU rendelet szerinti termékdefiníciónak, és (2) a forgalomba hozataláig termékkategóriája már nem változik meg
- A DRS jelölési szabályait **nem kell alkalmazni**:
 1. a borászat által 2024.07.01 előtt értékesített palackokra
 2. a december 31-ig kiadott FHA-val rendelkező és kiserelt borászati termék az FHA érvényességi ideje alatt*

*az erről szóló rendeletmódosítás még nem jelent meg

Jelölés: a gazda új feladatai

A 2023. december 8-tól elkészített borászati termékek esetében:

- Energiatartalom a címkén (HNT/NÉBIH adja az adatot)
- QR-kód a címkén (HNT adja)
- Kell számolgatni? Nem kell!

A 2024. július 1-től a borászat által értékesített **ÉS** a (2024. január 1. utáni FHA-jú és kiserelésű*) borászati termékek esetében:

- DRS logó a címkén
- (új) GTIN+vonalkód

*az erről szóló rendeletmódosítás még nem jelent meg

EPR és DRS: bor

Kedvezményes EPR díj
borosüvegre

Kedvezményes DRS
szolgáltatási díj
borosüvegre

DRS esetén
csökkentett EPR díj

11,78-18,14 Ft/palack

24-25 Ft/kg
+1 Ft/kg csatlakozási díj
(pl. 450 g-os üveg:
össz. 11,70 Ft/palack)

1,36 Ft/palack

DRS és EPR díjak: 8/2023. EM rendelet és 23/2023. EM rendelet

Támogatási aktualitások

Szőlő-bor ágazati támogatások menetrend

Szerkezet-átalakítás	▪ 2024. január
Borászati beruházás	• 2024 I. negyedév
Melléktermék lepárlás	• 2024 I-II. negyedév
Külpiaci promóció	• 2024 II. negyedév
Belpiaci promóció	• 2024 II. negyedév
Innováció	• 2024 II. negyedév

Szőlő szerkezetátalakítás (EMGA)

- Cél: szőlőtermelés hatékonyságának növelése
- Költségátalányok valós telepítési tapasztalatok alapján
- Támogatási intenzitás:
 - 75% világörökségi területen
 - 60% szerkezetátalakítási tervnek való megfelelés esetén,
 - 50% minden más esetben
- Támogatási kérelem (korábban egyéni terv) benyújtás: 2024. január 4-22.
- 10 éves, támogatással megvalósított ültetvény újra telepítése is lehetséges
- Keretösszeg 2024-2027.: 71 millió euró
- Legalább 34/50 pont (telepítés), 45/50 pont (termesztéstechnológiai módszerek javítása)
- Pontozás (többek közt): terület fekvése, gazda piaci kapcsolatai, versenyképesség (pl. exportár, termelési érték), szakképzettség

Borászati beruházások (EMGA) (tervek, Stratégia Terv alapján)

- Cél: szőlőfeldolgozás és borkészítés hatékonyságának növelése
- Elszámolás számla alapján
- Támogatási intenzitás:
 - 50% konvergenciarégióban (KKV)
 - 40% nem konvergenciarégióban (KKV)
 - Nagyvállalatok számára alacsonyabb
- Támogatási kérelem benyújtás *(tervezett)*: 2024. március
- Keretösszeg 2024-2027.: 21 millió euró
- Elszámolható költségek:
 - Borászati gépek, technológiai berendezések beszerzésének támogatása (önálló)
 - Napelem, vállalatirányítási szoftver (nem önálló)

Innováció (EMGA) (tervek, Stratégia Terv alapján)

- Cél: olyan új, vagy Magyarországon még nem alkalmazott technológiák, eljárások bevezetésének támogatása válik lehetővé, amelynek révén az ágazat szereplői új piacokat, fogyasztókat érnek el (pld. alkoholcsökkentett és az alkoholmentesített borászati termékek előállítása), tudják hatékonyságukat növelni vagy meg tudnak felelni az egyre növekvő környezeti igényeknek
- Elszámolás számla alapján
- Támogatási intenzitás: 50%
- Támogatási kérelem benyújtás (tervezett): 2024. II. negyedév
- Keretösszeg 2024-2027.: 1,5 millió euró

Promóciók (EMGA) (tervek, *Stratégia Terv alapján*)

- Cél:
 - Földrajzi árujelzők promóciója (EU)
 - Földrajzi árujelzők és szőlőfajták promóciója (harmadik ország)
- Elszámolás számla alapján
- Támogatási intenzitás: 50%
- Támogatási kérelem benyújtás (*tervezett*): 2024. II. negyedév
- Keretösszeg 2024-2027.: 6 millió euró

Köszönöm a figyelmet!

